

RELAȚIILE RUSO-AMERICANE POST MAIDAN 2014

POST MAIDAN 2014 RUSSIAN-AMERICAN RELATIONS

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.1\(109\).12](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.1(109).12)

CZU: 327(470+73)

Svetlana CEBOTARI,
doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

The relations between Moscow and Washington have reached their lowest point since the early 1980s. The Ukrainian crisis has acted as a catalyst for a sharp and deep deterioration in the relations between Russia and the United States. Currently, Russian-American relations are in an unprecedented decline since the Cold War. The Russian-Ukrainian crisis, which resulted in the occupation of the Crimean peninsula, conditioned the cooling of Russian-American relations. This article highlights the specifics of Russian-American relations in the post-Maidan 2014 period.

Keywords: *Ukrainian crisis, Russian-American relations, presidential elections.*

REZUMAT

Relațiile dintre Moscova și Washington au atins punctul cel mai scăzut de la începutul anilor 1980. Criza ucraineană a acționat ca un catalizator pentru o deteriorare accentuată și profundă a relațiilor dintre Rusia și Statele Unite. Actualmente, relațiile ruso-americe sunt într-un declin fără precedent de la Războiul Rece. Criza ruso-ucraineană, soldată cu ocuparea peninsulei Crimeea, a condiționat răcirea relațiilor ruso-americe.

Prezentul articol scoate în reliefanță specificul relațiilor ruso-americe din perioada post Maidan 2014.

Cuvinte-cheie: *criza ucraineană, relații ruso-americe, alegeri prezidențiale.*

De la începutul anilor 1980, când Leonid Brejnev era la putere în Uniunea Sovietică până în cea de a treia decadă a sec. XX. relațiile dintre Moscova și Washington au atins punctul cel mai scăzut. Actualmente, relațiile ruso-americe sunt într-un declin fără precedent de la sfârșitul Războiului Rece. Dialogul dintre Federația Rusă și SUA practic a încetat, iar pentru viitorul apropiat nu există nici un motiv să credem că relațiile se vor îmbunătăți [1]. Cu toate acestea este, de asemenea, puțin probabil ca răcirea relațiilor ruso-americe să fie pentru totdeauna: chiar și în timpul Războiului

Rece, Statele Unite și URSS au menținut un dialog limitat, dar serios. Criza ucraineană a acționat ca un catalizator pentru o deteriorare accentuată și profundă a relațiilor dintre Rusia și Statele Unite, precum și pentru o îngustare radicală a spațiului politic nu numai pentru cooperare, ci și pentru un dialog politic normal între ele [10]. Mulți experți ruși, dar și americani percep criza internațională care a apărut în legătură cu situația din Ucraina, în primul rând ca un conflict între Rusia și Statele Unite [3]. Printre sursele dezvoltării confruntării ruso-americe se află și situația din Ucraină

na. Criza ucraineană a dezvăluit cel mai clar profunzimea divergenței dintre interesele elitei rusești și a celei americane. Această criză a acutizat diferențele de poziție ale celor mai influente grupuri ale instituției americane și rusești cu privire la o gamă largă de probleme politice internaționale: viitorul spațiului post-sovietic, principiile asigurării securității europene, modelul de organizare a ordinii mondiale.

Pentru o mai bună comprehensiune a relațiilor ruso-americane actuale, apare necesitatea de a face o scurtă trecere în revistă a premiselor care au condiționat răcirea dialogului Federația Rusă - SUA. Condițiile prealabile pentru deteriorarea relațiilor ruso-americane au fost subliniate cu mult înainte de tranziția crizei ucrainene la o etapă acută și transformarea acesteia în epicentrul conflictului dintre Rusia și Occident [1].

Ca rezultat al alegerilor prezidențiale din 2012, mai întâi în Rusia, iar mai apoi a celor din Statele Unite, a devenit clar că conducerile ambelor țări au opinii diferite nu numai asupra conținutului politic al dialogului dintre ele, ci și asupra distribuției rolurilor între ele pe arena internațională. Mulți reprezentanți ai administrației Obama, implicați în politica externă rusă, au considerat chiar faptul normalizării relațiilor bilaterale după criza din 2008 din Osetia de Sud, Georgia și politica de „resetare” care vizează „implicarea pozitivă” demonstrativă a Rusiei ca un progres semnificativ în relațiile ruso-americane. Politica de resetare a relațiilor Federația Rusă - SUA s-a axat pe patru direcții principale:

- necesitatea unui nou tratat privind limitarea armelor ofensive strategice, de care ambele părți aveau nevoie;

- asigurarea condițiilor politice pentru tranzitul mărfurilor americane și a statelor aliate în interesul Forței Internaționale de Asistență la Securitate în Afganistan (NATO), utilizând teritoriul Rusiei;

- asigurarea condițiilor politice pentru

reducerea cheltuielilor militare ale SUA în direcția europeană, inclusiv pentru implementarea limitată a proiectului de apărare antirachetă în Europa, (important pe fondul consecințelor crizei financiare și economice);

- crearea condițiilor politice pentru aderarea Rusiei la Organizația Mondială a Comerțului (OMC), care a fost benefică pentru o serie de companii americane care activează pe piața rusă, inclusiv și pentru companiile rusești orientate spre export.

Agenda politicii de „resetare” a fost limitată și nu a presupus o extindere semnificativă a programelor de cooperare în niciunul dintre domenii, așa că a fost epuizată relativ rapid. Administrația Obama nu a fost pregătită să investească capital politic în acțiuni ulterioare pentru a extinde dialogul cu Moscova. Absența în Statele Unite a unor forțe economice și socio-politice capabile să acționeze pentru formarea unei noi agende pozitive în acest domeniu de politică externă a fost, de asemenea, de o mare importanță. Desigur, o ușoară îmbunătățire a climatului politic în relațiile ruso-americane a contribuit la dezvoltarea legăturilor comerciale și economice dintre state.

În perioada 2009-2013, comerțul bilateral ruso-american a crescut semnificativ (cifra de afaceri comercială a celor două țări a crescut de la 23,4 miliarde USD în 2009 la 38,2 miliarde USD în 2013). De asemenea, se observă și o creștere a investițiilor directe reciproce. Cu toate acestea, amploarea dezvoltării cooperării economice a fost insuficientă pentru a contribui la o consolidare semnificativă în Statele Unite a pozițiilor unui grup a elitei de afaceri, care prin interesele sale ar fi atât de conectate cu Rusia, încât ar fi putut acționa ca o forță politică semnificativă capabilă să influențeze deciziile de politică externă. Datorită acestor circumstanțe, încercarea de a ajunge la un „nou început” în relațiile cu Rusia a întâmpinat

nat un sprijin slab în Statele Unite, atât din partea democrațiilor, cât și din partea republicanilor. Îmbunătățirea relațiilor cu Rusia în perioada anilor 2009-2011 nu a acordat administrației Obama dividende politice substanțiale. În același timp, strategia lui Obama privind relațiile cu Federația Rusă a fost criticată atât de susținătorii „liniei dure” față de Rusia, cât și de cei care au considerat că multe dintre măsurile întreprinse de administrație în direcția rusă sunt în mare parte imitative și insuficiente. În plus, cele două noi campanii de politică externă lansate de conducerea SUA - întoarcerea în Pacific și sprijinul pentru primăvara arabă - au avut o importanță mult mai mare pentru elita și societatea americană și au promis dividende interne și internaționale mai serioase pentru conducerea SUA.

Condițiile preliminare pentru o nouă criză în relațiile SUA - Rusia au început să se formeze până la sfârșitul anului 2011. Procesele politice interne din ambele țări asociate ciclurilor electorale au devenit factorii importanți ai deteriorării climatului în relațiile bilaterale ruso-americane. În perioada anilor 2013-2015 relațiile dintre Rusia și Statele Unite s-au dezvoltat de-a lungul unei traiectorii descendente. Astfel, în august 2013, Vladimir Putin i-a acordat azil politic lui Edward Snowden. Ca rezultat, ex-președintele SUA B. Obama a cerut o „pauză” în relațiile dintre cele două țări și a anulat summitul cu Putin. Dar în cursul Washingtonului și Moscova, la inițiativa președintelui V. Putin, au preluat cooperarea privind eliminarea armelor chimice siriene [10].

Din problemele politice interne, dezvoltarea diferențelor ruso-americane s-a mutat rapid în sfera politică internațională. În 2011-2013 acțiunile Statelor Unite și ale aliaților săi în timpul războaielor civile din Libia și Siria, în ambele cazuri vizând sprijinul militar, politic și propagandistic al forțelor anti-guvernamentale, au fost per-

cepute în Rusia ca inacceptabile. În cazul Libiei, Rusia și-a exprimat indignarea față de Statele Unite și aliații săi europeni care interpretează în general două rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU - (nr. 1970 și nr. 1973), adoptate, inclusiv cu participarea rusă, privind închiderea spațiului aerian pentru desfășurarea operațiunilor forțelor aeriene și asistență militară privind schimbarea regimului. Cu toate acestea, în timpul crizei siriene, Moscova a luat o poziție mult mai dură, sprijinindu-l în mod deschis pe președintele Assad.

În ciuda faptului că semnificația politică internațională a acestei situații a fost incomparabilă cu semnificația contradicțiilor ruso-americane din jurul războiului civil din Siria, influența sa asupra proceselor politice interne din Statele Unite a fost mare. Incidentul lui Snowden a provocat un răspuns media semnificativ și o reacție negativă din partea Congresului, precum și un val de publicații ale comunității de experți, acuzându-l pe Obama de „o umilință” pentru administrația sa.

Mulți susținători ai acestui punct de vedere al evenimentelor credeau că șederea lui Snowden în Rusia, combinată cu scandalul public cauzat de publicarea materialelor sale, a demonstrat refuzul administrației americane de a juca în condiții egale cu conducerea rusă. Unii experți au sugerat chiar că Snowden însuși a fost o armă în competiția sub acoperire dintre agențiile de informații americane pentru influența asupra politicii guvernamentale de securitate cibernetică și control asupra fondurilor alocate implementării sale. În orice caz, faptul că Snowden nu s-a stabilit în Hong Kong (China), unde a mers inițial, ci în Rusia, care a refuzat să-l extrădeze, a făcut ca această situație să aibă costuri reputaționale pentru administrația Obama. Drept urmare, relațiile ruso-americane au suferit din nou.

Criza prezentă în relațiile ruso-americane a continuat pe tot parcursul anului 2013.

Chiar și în timpul pregătirii Jocurilor Olimpice de la Soci, a fost creată și dezvoltată o atmosferă anti-rusă fără precedent de la intervenția Rusiei în conflictul dintre Georgia și Osetia de Sud din 2008. Decizia lui Barack Obama și a altor oficiali din SUA de a nu participa la Jocurile Olimpice de la Sochi a fost un semnal negativ. Cu toate acestea, situația politică din Ucraina la sfârșitul anului 2013 - începutul anului 2014 a devenit principalul catalizator al crizei în relațiile ruso-americane. Participarea activă a oficialilor americani, susținuți de reprezentanți ai statelor-membre NATO din Europa de Est, în spațiul public al politicii ucrainene în timpul discursurilor lor de la Maidan a fost percepută de către conducerea Federației Ruse drept o „mănușă aruncată” [8].

Prin urmare, deja în martie 2014, deteriorarea relațiilor ruso-americane a căpătat un caracter alunecător. Legitimarea acțiunilor administrației americane care vizează construirea unui nou model de relații cu Rusia, începând cu schimbarea puterii de la Kiev, s-a bazat pe teza conform căreia Moscova ar trebui pedepsită pentru încălcarea principiilor organizării ordinii moderne a lumii, inclusiv a normelor dreptului internațional. Statele Unite și aliații săi la nivel oficial și neoficial au acuzat Rusia că a intervenit în treburile interne ale unui stat vecin, încălcându-i suveranitatea. Decizia Consiliului Federației Ruse cu privire la posibilitatea utilizării trupelor rusești pe teritoriul Ucrainei și măsurile ulterioare pentru asigurarea securității în timpul aderării Crimeei și a Sevastopolului la Rusia au fost interpretate de conducerea SUA ca acțiuni nu numai îndreptate împotriva suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei, dar, de asemenea, reprezintă o amenințare la adresa intereselor Statelor Unite. La nivel oficial, baza conceptuală a politicii externe a SUA în direcția ucraineană în 2014 a fost axată pe două poziții [8]. Majoritatea observatorilor de la Moscova

nu se așteaptă la o îmbunătățire a relațiilor bilaterale indiferent de evoluția evenimentelor de la Casa Albă. Peste 60% dintre rușii chestionați consideră că alegerile din SUA nu vor afecta relațiile cu Rusia, a declarat Mikhail Mamonov, șeful practicii de analiză politică a VTsIOM, la 5 noiembrie, în cadrul mesei rotunde organizată de către Institutul pentru Cercetări Sociale „Rezultatele alegerilor din SUA: lecții pentru sistemul electoral”. În rezultatul sondajului realizat la data de 3 noiembrie 2020 pe un eșantion de 1,6 mii de personae, la întrebarea ce ar fi mai bine pentru Rusia dacă Trump sau Biden câștigă alegerile din SUA: 20% dintre respondenți au spus că ar fi mai bine dacă Trump va câștiga, 63% dintre respondenți considerau că pentru Federația Rusă nu contează cine va fi la conducerea Casei Albe. Potrivit acestui sondaj, 4% dintre respondenți considerau că victoria democratului Joe Biden va avea un efect pozitiv asupra relațiilor dintre cele două state. Alte 11% dintre respondenți au considerat că este dificil să răspundă, iar 69% au observat că nu simpatizează niciunul dintre candidați, aproximativ 18% și-au recunoscut simpatiile față de republicanul Donald Trump [12].

Susținătorii „neorealismului politic” din Statele Unite au criticat administrația Obama pentru incompetența sa inițială în problema ucraineană. Aceștia observă subestimarea Rusiei de a lupta pentru a menține Ucraina în sfera sa de influență. De asemenea, administrația Obama a mai fost criticată și pentru lipsa unei strategii de acțiune și incapacitatea de a prevedea dezvoltarea situației din Crimeea și Sud-Estul Ucrainei. La nivel politic, presiunea asupra administrației Obama din partea republicanilor a fost prezentă pe tot parcursul anului 2014. Această presiune, combinată cu influența universalistilor liberali apropiați administrației democratice, a împins conducerea SUA să demonstreze disponibili-

tatea de a lua măsuri decisive. Combinarea acestor factori a contribuit la întărirea retoricii antirusești la nivel oficial și a împiedicat procesul de negociere cu Federația Rusă în problema crizei ucrainești”.

În acest context, merită atenție reacția celor 77 de experți republicani și democrați și a politicienilor privind planul de soluționare a conflictului din estul Ucrainei propus de un grup de experți americani și ruși (Boysto Group) în august 2014 (ulterior acest plan a influențat conținutul primului și al doilea acord de la Minsk). Setul de instrumente de contramăsuri utilizate de către administrația Obama s-a dovedit a fi extrem de larg și divers. Toate formele disponibile, non-militare, dar puternice în natura utilizării mijloacelor de influență - restricții financiare, economice, științifico-tehnologice și de export, instrumente de presiune psihologică asupra elitei și societății și metode de război propagandistic - au fost puse în practică. Pozițiile și acțiunile Statelor Unite au primit implementare oficială și neoficială în patru domenii principale [8].

În primul rând, Statele Unite au lansat o campanie politică masivă menită să mențină un nivel ridicat de presiune psihologică asupra conducerii și a societății Federației Ruse. Pe parcursul anului 2014, programul american de presiune politică a urmat logica creării condițiilor pentru „izolarea internațională” a Rusiei. Oficialii SUA, reprezentanți ai comunității de experți și mass-media au discreditat pozițiile și acțiunile rusești la nivel internațional, în primul rând în UE. Această activitate a fost însoțită și de doborârea avionului Malaysian Airlines într-o zonă de război din estul Ucrainei. Este demn de remarcat faptul că, chiar și în acea perioadă, duritatea administrației Obama a fost combinată cu disponibilitatea de a menține un dialog cu conducerea rusă cu privire la anumite chestiuni de interes: programul nuclear

iranian și menținerea regimului de neproliferare a ADM, lupta împotriva terorismului internațional etc...

În al doilea rând, Statele Unite au oferit sprijin demonstrativ regimului de la Kiev și forțelor politice antirusești din Ucraina. Washingtonul a refuzat complet să recunoască legitimitatea oponentilor Kievului în Donbas, nevăzându-i ca pe o forță capabilă să participe la atingerea compromisurilor politice asupra viitorului țării. Washingtonul a rămas la această poziție chiar și după încheierea primului și celui de-al doilea acord de la Minsk și adoptarea unei declarații comune de către șefii a patru state (Germania, Rusia, Ucraina, Franța). Administrația Obama nu și-a asumat niciun risc politic asociat cu aceste documente și punerea lor în aplicare, limitându-se la declarațiile verbale ale oficialilor despre semnificația lor. De fapt, făcând acest lucru, conducerea americană a dat carte albă Ucrainei și a sugerat, de asemenea, că Rusia, Franța și RFG își asumă toate riscurile asociate sarcinii de rezolvare a crizei.

În al treilea rând, administrația Obama în perioada anilor 2014-2015 a implementat o strategie consistentă de presiune financiară și economică asupra Rusiei bazată pe impunerea de sancțiuni sectoriale directe și restricții asupra comerțului cu produse, inclusiv furnizarea de echipamente industriale și în domeniul tehnologiilor. Sancțiunile sectoriale au fost impuse de administrația Obama în mai multe domenii: servicii financiare, energie și combustibil, acces la tehnologia și industria de apărare. Conducerea SUA a anunțat, de asemenea, industriile metalurgice și miniere și ingineria mecanică ca fiind următoarele ținte potențiale ale sancțiunilor antirusești. În plus, Statele Unite au depus eforturi pentru ca sancțiunile anti-ruse și alte măsuri de război economic să aibă caracterul acțiunilor de coaliție, impunându-și aliații să le folosească. Concomitent cu sancțiunile oficiale, care sunt

introduse prin ordinele prezidențiale împotriva persoanelor fizice, companiilor rusești și statului, administrația Obama a încurajat, de asemenea, utilizarea măsurilor de presiune financiară și economică. Aceste măsuri includ, de exemplu, scăderea ratingurilor de credit și de investiții ale companiilor rusești, regiunilor, orașelor și țării în ansamblu. Cu toate acestea, Statele Unite au fost forțate să ia în considerare posibilele costuri ale unei escaladări accentuate a războiului economic împotriva Rusiei pentru țările UE, precum și pentru afacerile americane care își desfășoară activitatea în Rusia. Prin urmare, administrația Obama s-a abținut de la introducerea unor măsuri extreme, cum ar fi deconectarea rezidenților financiari ruși de la sistemul internațional de transfer și plată a informațiilor interbancare (SWIFT).

În al patrulea rând, măsurile de presiune politică au completat revigorarea deplină a elementelor confruntării politico-militare. Pe parcursul anului 2014 - începutul anului 2015, Statele Unite și Rusia au desfășurat în mod constant acțiuni demonstrative, inclusiv: intensificarea mișcărilor forțelor navale și aeriene (campanii de nave de război americane în Marea Neagră și Baltică, intensificarea zborurilor aviației strategice rusești); exerciții la scară largă și nu numai exerciții demonstrative, ci și concepute cu adevărat pentru a practica operațiuni strategice; ridicarea unor afirmații reciproce serioase în cursul unui dialog diplomatic pe teme militare, inclusiv nerespectarea acordurilor în domeniul controlului armelor nucleare (în special, cu privire la încălcarea Tratatului din 1987 privind forțele nucleare cu rază intermediară).

În combinație cu sancțiunile economice și politice impuse Federației Ruse, precum și retorica aspră folosită de conducerea americană pe tot parcursul crizei ucrainene în sfera militar-politică sugerează că politica externă a Washingtonului față de Moscova dobândește din ce în ce mai mul-

te componente caracteristice politicii de izolare. Astfel, în anul 2014, la etapa inițială a implementării strategiei americane de pedepsire a Rusiei pentru „comportament greșit”, obiectivul destinat „pedepsei” a fost „cercul” lui V.V. Putin. Până la începutul anului 2015, poziția administrației Obama a fost clar conturată - Statele Unite duc o luptă politică prin mijloace non-militare împotriva Federației Ruse, al cărui scop este exercitarea unei presiuni politice nu numai asupra conducerii sale și elitei, dar și asupra întregului stat și societății ruse. Se poate presupune că „pedeapsa” demonstrativă a SUA față de Federația Rusă a fost considerată de către susținătorii unei astfel de politici în administrația Obama nu doar ca o campanie demonstrativă, ci și ca un model de acțiune, al cărui succes va depinde de aplicabilitatea unor sisteme de măsuri pentru a influența alți actori internaționali majori [8]. Experții americani în politică externă sunt de părere că în relațiile SUA cu Federația Rusă a început o nouă eră [10]. Dmitry Trenin, directorul Centrului Carnegie din Moscova consideră că pentru viitorul previzibil, luptele politice interne din Statele Unite vor continua să interfereze cu relațiile SUA - Rusia [7].

În timpul preluării funcției de președinte al Statelor Unite de către D. Trump (20 ianuarie 2017), relațiile ruso-americane, potrivit experților, se aflau la nivelul cel mai scăzut din întreaga perioadă de la prăbușirea URSS. Deteriorarea lor consistentă, care a avut loc în timpul celui de-al doilea mandat al președintelui Barack Obama (din 2013 până în 2017), a atins un punct extrem în 2014, când Statele Unite au susținut schimbarea de putere în Ucraina. Contactele bilaterale ruso-americane din majoritatea domeniilor de cooperare au fost înghețate, Statele Unite au impus sancțiuni împotriva persoanelor fizice și juridice rusești. Ulterior, sancțiunile au fost prelungite și prelungite de mai multe ori.

O serie de declarații făcute de D.Trump în timpul campaniei electorale au făcut posibil să se aștepte la o schimbare în relațiile ruso-americeane. În timpul primei conversații telefonice dintre președintele ales al Statelor Unite și președintele rus Vladimir Putin, la 14 noiembrie 2016, aceștia au evaluat starea relațiilor bilaterale ca fiind „extrem de nesatisfăcătoare” și s-au pronunțat în favoarea „unei activități comune active pentru normalizarea relațiilor bilaterale”. Cu toate că au existat acele declarații, pe parcursul următorilor ani, relațiile ruso-americeane au continuat să se deterioreze.

În analiza relațiilor ruso-americeane post Maidan 2014, merită atenție alegerile prezidențiale din SUA (8 noiembrie 2016) și victoria lui D. Trump. În contextul campaniei electorale din SUA, administrația Obama a acuzat Rusia de efectuarea atacurilor hackerilor, care, potrivit Washingtonului, au afectat rezultatele alegerilor. A fost inițiată o anchetă desfășurată simultan de serviciile secrete (CIA, FBI, NSA) și ambele camere ale Congresului (comitetele de informații din Senat și Camera Reprezentanților, precum și comitetul juridic al Senatului). În plus, în mai 2017, Departamentul de Justiție al SUA a numit un avocat special pentru a investiga presupusele legături dintre anturajul lui Trump și Federația Rusă (fostul director FBI Robert Mueller, 19 persoane - cinci americani, 13 ruși și un olandez). De asemenea, autoritățile americane au acuzat 12 presupuși ofițeri ruși. Moscova, la cel mai înalt nivel, a respins în mod repetat acuzațiile precum Federația Rusă a încercat să intervină în procesele electorale din Statele Unite. La sfârșitul lunii decembrie 2016, în legătură cu acuzațiile Rusiei de ingerință în alegerile prezidențiale, Statele Unite au anunțat expulzarea din țară a 35 de diplomați ruși, pe care Obama i-a numit „ofițeri de informații”. Moscova s-a abținut de la un răspuns simetric imediat,

dar în iulie 2017, Ministerul rus de Externe a propus Washingtonului să reducă numărul personalului diplomatic și tehnic din cadrul ambasadei americane la Moscova și la birourile consulare din Sankt Petersburg, Ekaterinburg și Vladivostok în conformitate cu numărul diplomaților și personalului rus aflat în Statele Unite.

Acest lucru a fost făcut în legătură cu o altă înăsprire a sancțiunilor împotriva Rusiei impuse de către Congresul SUA. Astfel, până la 1 septembrie, personalul oficiilor diplomatice și consulare americane a fost redus de la 1 210 la 455 de persoane. În plus, Federația Rusă a suspendat utilizarea Ambasadei SUA, a depozitelor la Moscova și a unei reședințe de vară în Serebryany Bor.

La 31 august 2017, Departamentul de Stat a cerut Rusiei să închidă consulatul general din San Francisco și misiunea comercială la Washington și New York până la 2 septembrie. În același timp, încălcând prevederile Convenției de la Viena din 1961 privind relațiile diplomatice a fost efectuată o percheziție în clădirile din San Francisco și Washington. O nouă rundă de confruntare a avut loc în martie 2018. Statele Unite au anunțat expulzarea a 60 de diplomați ruși și închiderea consulatului general rus în Seattle, Washington. Aceste măsuri au fost luate în sprijinul Marii Britanii, care a adus acuzații împotriva Rusiei de implicare în otrăvirea din Salisbury a fostului colonel GRU Sergei Skripal, care a fost condamnat în Rusia pentru spionaj. Purtătorul de cuvânt al Ministerului de Externe rus, Maria Zakharova, a numit acuzația drept „spectacol de circ”. Drept răspuns la acțiunile SUA, Rusia a declarat 60 de angajați ai instituțiilor diplomatice americane persona non grata și a cerut închiderea consulatului general la Sankt Petersburg [2].

Răcirea relațiilor ruso-americeane a fost condiționată și de semnarea la 2 august 2017 de către președintele Trump a legii Countering America's Adversaries Throu-

gh Sanctions Act (începând cu 29 ianuarie 2018) [2]. Legea a introdus măsuri restrictive împotriva Federației Ruse, Iranului. În plus, legea l-a privat pe președintele american de dreptul de a atenua și ridica sancțiunile fără aprobarea Congresului (anterior acestea erau introduse, modificate și înlăturate prin decrete prezidențiale) [13].

În noua strategie de securitate națională a SUA, lansată pe 18 decembrie 2017, Rusia și China erau caracterizate drept „puteri revizioniste” care se opun Statelor Unite, îi provoacă prosperitatea și caută să-i submineze securitatea, „intenționează să facă economia mai puțin liberă și corectă, își măresc capacitatea militară, controlează informațiile și datele, își reprimă societățile și își răspândesc influența [10]. Adoptarea în august 2017 a Legii privind contracararea adversarilor din America prin sancțiuni este, fără îndoială, o etapă importantă. Partea americană la cel mai înalt nivel și în cea mai concentrată formă a formulat o politică față de Rusia, cel mai probabil pentru o perioadă lungă de timp. Un număr de puncte noi au fost înregistrate în document:

1. Rusia pentru prima dată de la sfârșitul Războiului Rece a fost clasificată oficial ca adversar al Statelor Unite. În esență, aceasta înseamnă abandonarea acordurilor sovieto-americane (Malta, 1989) și a Declarației Camp David din 1 februarie 1992, care proclama în mod clar că „Rusia și Statele Unite nu se consideră reciproc ca potențiali adversari”. Mai mult, legea numește trei state drept adversare ale Statelor Unite, dintre care două - Iranul și Coreea de Nord - sunt de multă vreme într-o stare de confruntare cu Washington-ul. De asemenea, în lege au fost prevăzute măsuri precum lupta împotriva terorismului. Este de remarcat faptul că legea nu menționează în niciun fel - nici direct, nici indirect - China, considerată de către Washington mai degrabă un competitor decât un adversar. Rezultatele votului proiectului de lege privind sancțiunile din

Congres indică faptul că clasa politică din Statele Unite a ajuns la un consens aproape complet cu privire la această problemă, care va afecta, desigur, direcția generală și conținutul cursului către Rusia.

2. Legea definește clar linia cu privire la problemele de securitate din Europa și Eurasia. Washington-ul și-a reafirmat aderearea la articolul 5 din Pactul Atlanticului de Nord, care îi obligă pe toți participanții să se ajute reciproc în caz de amenințare militară. Mai mult, și-a declarat disponibilitatea de a oferi sprijin în domeniul securității cibernetice nu numai membrilor NATO și ai Uniunii Europene, ci și țărilor care doresc să li se alăture: statele din Balcanii de Vest, Georgia, Moldova și Ucraina. Deși legea nu conține declarații directe, este clar că, în viitor, Statele Unite își pot extinde obligațiile față de aceste țări chiar și fără apartenența lor oficială la NATO. Congresul a confirmat că Statele Unite nu vor recunoaște niciodată anexarea Crimeii la Rusia. De asemenea, Congresul SUA a cerut Moscovei să retragă recunoașterea independenței Abhaziei și Osetiei de Sud, să își schimbe politica față de estul Ucrainei și zona estică a Republicii Moldova, inclusiv și să oprească intervenția militară în Siria. Această listă este mult mai largă decât cerințele anterioare pentru punerea în aplicare a acordurilor de la Minsk ca o condiție pentru normalizarea relațiilor și ridicarea sancțiunilor.

3. Legea reflectă schimbări semnificative în politica economică americană, atât în general în ceea ce privește Europa și Eurasia, cât și în special în ceea ce privește Federația Rusă. În primul rând, acest lucru se referă domeniului energetic. Până de curând, Occidentul se aștepta ca mai devreme sau mai târziu sectorul energetic rus să fie deschis capitalului străin, în primul rând american. Prin urmare, sectorul energetic rus a fost privit mai degrabă ca un partener decât un concurent. Disputele au fost în principal legate de condițiile și prețurile

pentru aprovizionarea cu gaze rusești, dar dorința lor nu a fost pusă sub semnul întrebării. Acum situația se schimbă - Statele Unite își încep propriile surse de energie (vorbim despre gazul lichefiat). Corporațiile energetice rusești devin concurenții lor direcți. Nu este vorba atât de mult despre preț (gazul rusesc este în prezent mai ieftin decât cel american), cât de înlocuirea treptată a combustibilului rus în principiu - nu numai din motive economice (crearea de noi locuri de muncă), ci din motive de securitate. Bineînțeles, acest motiv a devenit un alt factor care complică relațiile ruso-americeane. De asemenea, legea prevede și restricții pentru aproape toate sectoarele economiei ruse care au acces pe piața internațională. Astfel, dacă mai devreme americanii au încercat mai mult sau mai puțin consecvent să includă economia rusă în procesele de globalizare și să o transforme într-o parte a lumii, acum au adoptat o linie complet diferită - restricție maximă și izolare pe piețele internaționale.

4. Legea creează o situație calitativ nouă cu privire la problema sancțiunilor. În primul rând, sancțiunile impuse de puterea executivă ca măsuri extraordinare capătă acum forța legii, adică devin normă cu un număr minim de excepții. Desigur, chiar și fără acest lucru, există puține șanse de relaxare, de ridicare a sancțiunilor. Mai mult, legea conține un mecanism de extindere a acestora. Persoanele juridice și persoanele fizice ale țărilor terțe, ale căror relații cu Rusia nu respectă normele legislației americane, pot intra sub sancțiuni. În termen de șase luni de la adoptarea legii (și apoi anual), ministerele și departamentele competente trebuie să prezinte un raport Congresului, care va colecta materiale pentru introducerea sancțiunilor personale împotriva politicienilor ruși, înalți oficiali și oameni de afaceri ruși și în unele cazuri, familiile lor.

Legea nu spune că toate persoanele menționate în aceste rapoarte sunt supuse

automat sancțiunilor, dar mecanismul de introducere a acestora este destul de clar. Nu există nicio îndoială că vor apărea anumite dificultăți pentru activitățile internaționale ale tuturor persoanelor menționate în rapoarte, iar șederea sub sancțiuni poate deveni foarte lungă, dacă nu chiar pe tot parcursul vieții. Adică, dacă mai devreme Statele Unite au încercat să integreze straturile superioare ale societății rusești în elita transnațională, acum vorbim despre limitarea și izolarea lor maximă.

De asemenea, Legea nu spune nimic despre ce circumstanțele și condițiile de ridicare a sancțiunilor. Între timp, experiența abrogării amendamentului Jackson-Vanik a arătat că acest proces din Congres este de obicei cauzat de mulți factori, inclusiv de cei care nu au nicio legătură cu cei pe care a fost adoptat. Este de remarcat faptul că pretențiile la Iran și Coreea de Nord conținute în noua lege sunt formulate oarecum mai specific. Astfel, vectorul politicii americane este îndreptat către păstrarea și chiar întărirea și extinderea sancțiunilor antirussești. Se crede deja că adoptarea acestei legi este un fel de răzbunare a elitei americane față de președintele Donald Trump [14].

La data de 29 ianuarie 2018, în conformitate cu prevederile acestei legi, Departamentul Trezoreriei SUA a lansat așa-numitul raport „Kremlin” - o listă de 210 oficiali și oameni de afaceri ruși de rang înalt care, potrivit Washingtonului, sunt apropiați conducerii ruse. Această listă nu a fost sancționată - nicio restricție sau interdicție nu s-a aplicat inculpaților săi. Cu toate acestea, se crede că documentul este un semnal pentru partenerii lor de afaceri, indicând faptul că interacțiunea cu aceștia este asociată cu riscuri ridicate, deoarece creează temeuri de fapt pentru posibila impunere a sancțiunilor în viitor. Documentul conține, de asemenea, un atașament secret cu „informații suplimentare”.

Drept răspuns la acțiunile SUA, la data 4 iunie, președintele V. Putin a semnat legea „Cu privire la măsurile de influență (contracarare) asupra acțiunilor neprietenoase ale Statelor Unite și (sau) ale altor state străine”. Acest document împuternicește guvernul rus să impună o serie de răspunsuri economice și politice la sancțiunile externe. Legea a fost un răspuns la următoarea extindere a listei sancțiunilor SUA împotriva Rusiei din 6 aprilie 2018 [13].

În toamna anului 2017, pe fundalul scandalului asupra presupusei imixtiuni a Rusiei în alegerile prezidențiale, Departamentul de Justiție al SUA a cerut sucursalei americane a companiei de televiziune internațională rusă RT să se înregistreze ca agent străin în conformitate cu legislația SUA. Agențiile americane de informații cred că autoritățile ruse au folosit RT pentru a interfera cu campania prezidențială. Cerința a fost îndeplinită pe 10 noiembrie 2017. În conformitate cu legile privind înregistrarea agenților străini, sucursala RT trebuie să ofere autorităților americane informații complete despre ea și toți angajații săi. În special, corespondenții RT au fost eliminați de acreditarea lor la Congresul SUA. Ca răspuns la acțiunile SUA, în noiembrie 2017, au fost aduse modificări relevante legislației rusești privind mass-media. Nouă organizații de radiodifuziune, inclusiv Vocea Americii și Radio Liberty, au primit statutul media - agenți străini [10].

Un alt moment care denotă prezența confruntărilor dintre Federația Rusă și SUA, este și situația din Siria. După ce a preluat funcția de președinte al Statelor Unite, Trump a declarat una dintre sarcinile prioritare pentru înfrângerea „Statului Islamic” (IS, organizație teroristă interzisă în Federația Rusă) și și-a declarat disponibilitatea de a interacționa cu Federația Rusă pentru a rezolva acest problemă. Cu toate acestea, interacțiunea dintre cele două coalitii internaționale antiteroriste, conduse

de Rusia și Statele Unite, s-a limitat în mare măsură la utilizarea canalelor de comunicare stabilite sub administrația anterioară. Interacțiunea a fost, de asemenea, complicată de o serie de incidente. La începutul lunii aprilie 2017, Statele Unite, învinovățind autoritățile siriene pentru un atac chimic în provincia Idlib din nord-vestul țării, au lansat un atac masiv cu rachete asupra bazei aeriene siriene Shayrat, care a ucis 10 soldați sirieni, precum și civili, inclusiv patru copii. Partea rusă a considerat acest act de agresiune împotriva unui stat suveran și a suspendat temporar memorandumul semnat cu Statele Unite privind prevenirea incidentelor și asigurarea siguranței aviației în timpul operațiunilor din Siria (2015) [11]. Cooperarea a fost reluată în urma întâlnirii dintre Putin și Trump din 7 iulie 2017 la summitul G20 de la Hamburg, când părțile au convenit asupra unui încetare a focului în sudul Siriei din 9 iulie. La 11 noiembrie 2017, după o scurtă întâlnire pe marginea summitului APEC, Putin și Trump au emis o declarație comună în care au vorbit în favoarea unei soluții politice în Siria. Cu toate acestea, pe 14 aprilie 2018, Statele Unite au lansat un alt atac cu rachetă asupra infrastructurii militare și civile din Siria (datele despre decese nu au fost furnizate). Motivul a fost presupusa utilizare a armelor chimice pe 7 aprilie în orașul sirian Duma.

Relațiile economice. Potrivit Serviciului Federal Vamal al Federației Ruse, în 2017, comerțul dintre Rusia și Statele Unite s-a ridicat la 23,2 miliarde de dolari, o creștere, în ciuda sancțiunilor reciproce, cu 14,41% față de 2016. Exporturile rusești către Statele Unite au atins 10,7 miliarde de dolari (cu 14,39% mai mult decât în 2016), importurile Rusiei din Statele Unite au ajuns la 12,5 miliarde de dolari (cu 14,42% mai mult decât în 2016). Ponderea Statelor Unite în cifra de afaceri a comerțului exterior din Rusia în 2017 s-a ridicat la 3,97% față de 4,33% în 2016 (locul 6) [11].

După Summit-ul G-20 și întâlnirea personală dintre Putin și Trump la Hamburg în iulie 2017 a reflectat speranța îmbunătățirii relațiilor dintre Rusia și Statele Unite [14]. Întâlnirea dintre Putin și Trump nu a adus optimism. În ultimele șase luni, relațiile dintre Rusia și Statele Unite s-au deteriorat brusc. Conform datelor obținute în urma sondajului realizat de Fundația de Opinie Publică (FOM) în perioada 5-6 august pe un eșantion de 1.500 de respondenți din 53 de regiuni rusești: 57% dintre ruși consideră că relațiile dintre Rusia și Statele Unite sunt rele. Această evaluare a devenit mai populară după introducerea de noi sancțiuni anti-ruse: în iulie, 39% dintre respondenți au considerat că relațiile ruso-americeane sunt rele. Doar 5% dintre ruși au numit relații bune.

Evaluarea relațiilor ruso-americeane s-a deteriorat după impunerea sancțiunilor. Mai mult de jumătate dintre cei chestionați în august 2017 consideră că relațiile s-au deteriorat în ultimul an, 26% cred că nimic nu s-a schimbat, 9% dintre respondenți au observat îmbunătățiri, iar 38% dintre cei care au observat o deteriorare a relațiilor sunt siguri că toate problemele se datorează politicii SUA. 11% cred că cauza relațiilor proaste este politica ambelor țări, și doar 2% cred că Rusia este de vină. Deja în ianuarie, după inaugurarea lui Donald Trump în funcția de președinte al Statelor Unite, 55% credeau că relațiile dintre Rusia și Statele Unite se vor îmbunătăți. Unii respondenți consideră că în relațiile ruso-americeane nimic nu se va schimba [9].

Odată cu alegerea fostului vicepreședinte Joe Biden, este probabil ca, în ciuda dorinței sale declarate de a restabili ordinea liberală mondială, ambițiile SUA și propunerile sale pentru rezolvarea problemelor internaționale urgente vor fi limitate de circumstanțele interne și externe. Controversa asupra relațiilor SUA-Rusia nu pare să dispară: Washingtonul va continua să vadă comportamentul Moscovei în

apărarea a ceea ce consideră a fi interesele sale legitime ca dovadă a ostilității Rusiei - mai întâi, față de o ordine mondială bazată pe reguli și protejată de SUA; în al doilea rând, la soluțiile la problemele globale oferite de Washington; în al treilea rând, față de angajamentul american față de ideile suveranității statului, independenței și respectării normelor democrației. Cel mai probabil, relațiile ruso-americeane vor rămâne la nivelul lor actual pentru mulți ani, dar există și alte opțiuni. Patru evenimente ar putea schimba semnificativ traiectoria politicii externe rusești [4].

Oricum ar fi - în scenariile cele mai probabile ale viitorului apropiat, este probabil ca Statele Unite și Rusia să rămână adversare, chiar dacă au mai puține resurse și/sau hotărâre pentru inițiative de politică externă pe scară largă. Și totuși - indiferent dacă circumstanțele se vor dovedi în cele din urmă favorabile sau nu - ce obiective vor urmări SUA în relațiile cu Rusia în 2030? Reluarea unui dialog strategic productiv între Rusia și Statele Unite nu va fi ușoară. Pentru ca negocierile să fie eficiente și să înceapă procesul lent de restabilire a încrederii reciproce, cele două state vor trebui să dezvolte un sistem de cooperare în domeniul de interese comune sau compatibile și amenințări comune, precum și un sistem de soluționare a diferențelor. Aceasta este o sarcină pe scară largă și cu mai multe fațete, care este complicată de ambele părți de povara trecutului și, prin urmare, acțiunile concrete pragmatice sunt mai potrivite pentru rezolvarea acesteia, mai degrabă decât proiectele mari ambițioase.

Dacă relațiile și circumstanțele o permit, următoarele obiective ar trebui să fie prioritate pentru Statele Unite: prevenirea unui conflict cu Rusia în regiunea euro-atlantică și reducerea riscului unui conflict spontan și escaladarea acestuia; modernizarea sistemului de stabilitate strategică, care este erodat de eroziunea controlului armelor

și dezvoltarea de noi tehnologii militare; cooperează în prevenirea apariției armelor nucleare din alte țări; menține pacea și stabilitatea în Orientul Mijlociu, în special în Golful Persic; prevenirea hegemoniei chineze în regiunea Asia-Pacific; reglementează concurența dintre Rusia și America în spațiul cibernetic.

Prevenirea unui conflict, în special a celui nuclear, este prioritatea absolută a Statelor Unite în relațiile bilaterale cu Rusia. Este posibil ca riscul unui început spontan al războiului între țări din cauza accidentului sau a unui calcul greșit și a unei neînțelegeri - de exemplu, un răspuns militar la un avertisment fals asupra unui atac - să fie mult mai mare decât probabilitatea unui atac planificat. Cele mai periculoase zone sunt Marea Baltică și Marea Neagră, unde membrii alianței sunt cei mai vulnerabili la atacuri surpriză, iar forțele NATO și rusești operează în imediata apropiere. Până la sfârșitul următorului deceniu, dacă nu mai devreme, atât alianța, cât și Rusia ar trebui, de comun acord, să ia o poziție descurajantă și defensivă în ambele regiuni pentru a elimina sau a minimiza probabilitatea unei coliziuni. Pentru a îmbunătăți relațiile bilaterale, este necesar să se restabilească un anumit grad de încredere, oricât de utopic ar suna. Una dintre modalități este reluarea la cel mai înalt nivel a unui dialog strategic serios, care, în primul rând, ar trebui să se concentreze pe crearea unui sistem de securitate reciprocă în regiunea euro-atlantică. Următoarele aspecte ar trebui discutate de părți.

Aparent, până în 2030, dacă nu mai devreme, Statele Unite și Rusia vor fi gata să dezvolte un nou regim de restructurare și să adapteze arhitectura controlului armelor ruso-americane. O astfel de structură ar contribui la menținerea stabilității strategice, deoarece ambele țări încearcă să încorporeze arme cibernetice, arme strategice non-nucleare, rachete hipersonice, interceptori de apărare antirachetă bazate

pe spațiu, arme antisatelite și sisteme AI în strategiile și doctrinele lor militare. Dezvoltarea unei astfel de structuri ar trebui să fie obiectivul principal al reînnoitului dialog la nivel înalt ruso-american privind stabilitatea strategică și reducerea riscului de conflict nuclear.

Din punct de vedere istoric, menținerea stabilității și ordinii într-o lume multipolară a depins de echilibrul puterilor în cel puțin trei regiuni semnificative din punct de vedere geopolitic: Europa, țările din Golf și Asia de Nord-Est. În următorii zece ani, Europa va urma probabil calea dezunificării blocului european unit și puternic, în timp ce Moscova va încerca să valorifice diviziunile sale interne. În astfel de circumstanțe, Statele Unite vor trebui să vină în salvarea Europei, ajutând în același timp o Europă împărțită să depășească contradicțiile și să mențină echilibrul intern de putere, lasând puțin loc cooperării ruso-americane.

Cu toate acestea, merită să discutați cu oficialii ruși despre modul în care aceștia prevăd sfârșitul unei perioade lungi de stabilitate în Europa - precum și viziunea lor pentru viitorul teritoriului. În ceea ce privește Asia de Est, Washingtonul asistă la consolidarea parteneriatului ruso-chinez. Apropierea dintre Rusia și China a fost facilitată de o serie de acțiuni de politică externă ale SUA, inclusiv intervenția militară în Kosovo, Irak și Libia, pe care ambele țări le-au considerat schimbarea regimului, promovarea democrației și sprijinirea revoluțiilor de culoare. Rusia contribuie acum la creșterea puterii Chinei prin furnizarea de arme avansate și tehnologie militară, precum și sprijin diplomatic pentru poziția Chinei în Coreea de Nord și Marea Chinei de Sud. Prin semnarea unui parteneriat asimetric cu Beijingul, Moscova se adaptează la creșterea continuă a influenței chineze în Asia.

Este foarte probabil ca, în timp, dependența Rusiei de tehnologia și investițiile chineze să crească. Cel puțin,

Washingtonul ar trebui să evite măsurile care vor împinge Rusia și China la o cooperare și mai strânsă în domenii care se încadrează în sfera intereselor americane. În plus, există domenii de potențială cooperare trilaterală între Statele Unite, Rusia și China: promovarea denuclearizării Coreei de Nord și extinderea activităților celor cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU pentru întărirea Tratatului privind neproliferarea nucleară Arme. În Orientul Mijlociu, cooperarea ruso-americană este posibilă în Golful Persic - ambele țări încearcă să împiedice armele nucleare să cadă în mâinile Iranului și Arabiei Saudite și să realizeze un echilibru între cele două state pentru a neutraliza distrugerea și destabilizarea lor [6].

În fața Rusiei și a Statelor Unite sunt mulți ani de concurență nestăvilă în cibernetică. De regulă, cursele de înarmare nu se termină bine și este posibil ca ambele țări să își construiască rapid arsenalele de arme cibernetice. Statele Unite vor fi probabil mai vulnerabile decât Rusia datorită dependenței economice și sociale mai mari de Internet. Condițiile pentru dezvoltarea normelor de comportament, control sau (mai probabil) măsuri de consolidare a încrederii, precum și apariția unor obiective comune, de exemplu, în domeniul asigurării securității sistemelor strategice de control operațional, nu vor apărea în curând.

Concluzii. Forma confruntării ruso-americe actuale este un război hibrid. Principalele domenii/medii ale acestui război: informațional, economic, financiar, tehnologic. Natura acțiunii Americii se bazează pe avantajele sale materiale colosale. SUA acționează direct și masiv. Natura acțiunilor Rusiei se bazează pe conștientizarea sobră a conducerii sale de slăbiciunea sa relativă față de Statele Unite. Rusia acționează asimetric, calculat și adesea cu succes. În ultimii cinci ani, Washingtonul nu a reușit să forțeze Moscova să schimbe substanțial

cursul în direcția dorită. Ambele părți pornesc de la presupunerea că actuala confruntare ruso-americană, cu toată seriozitatea și potențialul său pericol, nu este existențială, spre deosebire de perioada Războiului Rece.

Desigur, Moscova și Washington, în ciuda intereselor lor evidente, nu sunt adversari eterni și ireconciliabili. Perspectivele pe termen lung pentru o ieșire din confruntarea SUA - Rusia depind în principal de factori interni din ambele țări. Este probabil ca Statele Unite să rămână angajate să limiteze angajamentul global al Americii și să se concentreze pe îmbunătățirea competitivității bazei naționale. Această tendință a fost conturată încă de la al doilea mandat al președinției lui George W. Bush, care s-a manifestat în mod clar sub Barack Obama și a devenit dominantă în timpul președinției lui Donald Trump.

Această ambiție anunță o remodelare a relațiilor atât cu aliații și partenerii Statelor Unite, cât și cu concurenții și rivalii săi de pe scena mondială, inclusiv Federația Rusă. Rusia, prin restabilirea unei poziții de putere în lumea exterioară ridică problema stabilității statutului, care nu este pe deplin susținută de indicatorii economici. Rezolvarea acestei probleme necesită în mod logic o orientare mai mare către obiectivele dezvoltării interne a țării - în primul rând economice și tehnologice. O astfel de corecție, la rândul său, implică o schimbare a atenției de la problemele ordinii mondiale în general la problemele poziției Rusiei în contextul noii ordini mondiale emergentă [12].

Dacă amândoi acești factori intră în evidență, atunci între SUA și Federația Rusă pot apărea condiții, care în viitorul apropiat, în anii 2030 - 2040, pot ieși dintr-o stare de confruntare acută. În mod ideal - să devină relații simple ale concurenților, capabili de cooperare pragmatică. Un factor negativ este reducerea și posibila abolire a regimului de control al armelor. În condițiile

moderne, este necesară o nouă abordare a stabilității strategice pentru a o înlocui pe cea care se baza pe realitățile din a doua jumătate a secolului XX. Scopul principal al acestei abordări este de a preveni conflictele armate dintre puterile nucleare.

BIBLIOGRAFIE

1. Benítez S. P. Las relaciones EE.UU.-Rusia y la crisis en Ucrania. <http://biblioteca.clacso.edu.ar/Cuba/cipi/20180723034202/9.pdf>
2. Countering America's Adversaries Through Sanctions Act. <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/sanctions-programs-and-country-information/countering-americas-adversaries-through-sanctions-act>
3. L'Ukraine, baromètre de l'état de la relation russo-américaine <https://theconversation.com/lukraine-barometre-de-letat-de-la-relation-russo-america-70809>
4. Marcus J. Por qué las relaciones entre Estados Unidos y Rusia están en su peor momento desde la Guerra Fría. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-37693275>
5. 2017 National Security Strategy of the United States of America. <https://ge.usembassy.gov/2017-national-security-strategy-united-states-america-president/#:~:text=The%202017%20NSS%20focuses%20on,Strength%3B%20and%20Enhance%20American%20Influence.>
6. Sokolski R., Rumer E. Российско-американские отношения в 2030 году. <https://carnegie.ru/2020/07/15/ru-pub-82234>
7. Viitorul relației Washington-Moscova cu Joe Biden la Casa Albă. <https://moldova.europalibera.org/a/viitorul-rela%C8%9Biei-washington-moscova-cu-joe-biden-la-casa-alb%C4%83/31055610.html>
8. Войтоловский Ф. Г. Российско-американские отношения в контексте украинского кризиса: тенденции и перспективы. https://www.imemo.ru/files/File/magazines/puty_miru/2015/01/06_Voytolovsky.pdf
9. Горяшко С. Опрос ФОМ: отношения России и США резко ухудшились. <https://www.bbc.com/russian/news-40902175>
10. Российско-американские отношения после Украины. <https://www.rbc.ru/newspaper/2014/12/26/56bd46659a7947299f72c504>
11. Российско-американские отношения при Дональде Трампе. Досье. <https://tass.ru/info/5377200>
12. Россияне оценили влияние выборов в США на отношения с Россией. <https://iz.ru/1083221/2020-11-05/rossiane-otcenili-vliianie-vyborov-v-ssha-na-otnosheniia-s-rossiei>
13. Федеральный закон от 4 июня 2018 г., 127-ФЗ. О мерах воздействия (противодействия) на недружественные действия Соединенных Штатов Америки и иных иностранных государств. <https://rg.ru/2018/06/06/kontr sankcii-dok.html>

Prezentat: 15 februarie 2021.

E-mail: svetlana.cebotari@mail.ru